

Ugeblad og Annoncetidende
for Allinge-Sandvig,
Gudhjem, Østerlars, Hasle
Ølsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Udgever:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri
Oplag ca. 3500 Eksemplarer

Nr. 41 Alm. Annoncer 10 Øre pr. min. efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - - - - - 6 Ø.

Fredag den 12. Oktober

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1928

Konfirmander, gaa paa!

Af Olfert Ricard.

Jeg elsker to røde Kinder
og to spillende Øjne, som ler, —
kan hænde, fordi de minder
om det, som i Vaaren sker. —

Det lover saa megen Lykke,
og det pusler og pibler af Liv;
det dejligste Mesterstykke
fremtrylles af Solens Bliv.

— I nybagte Konfirmander,
I er smaa, saa pas paa, hvor I gaa.
Som higende Emigranter
far ud paa det store Blaa.

Der vinker et Maal derude
som i Aftenens Purpurglans, —
men først maa den arme Skude,
i Brændingens Bølgedans.

Og hvis I det bedste glemme,
naar I tager den drøjeste Tørn, —
der sidder to gamle derhjemme
og ber for de store Børn.

Men dersom I fremad iler
under Korsflag tillands og tilvands,
saa staar eders Ven og smiler
og rækker en gylden Krans.

Vore Kirkebygninger for 200 Aar siden.

— 0 —
III.

Nederst paa Pulpituret læses
følgende Rim:

Det Jubelaar Gud gav Kong
FREDERICH den Femte
Ved Dronning LOUISE, og
Rigerne bestemte
En Kronprins CHRISTIAN
af ædle Kongepar,
Da Kongens første Søn
af Gud hjemkalden var,
Hr. Conrad Reventlau
Stiftamtmands embed førte,
Til Sjællands Bispestol

Hr. Hersleb end da hørte
Og Ludvig Harboe, som begge
paa en Gang
Bisp-Embed forestod med lige
Magt og Rang.
Lands-Provste-Embed Hr. Jens
Buchhave førte,
Af Hr. Per Bernholt vi end
da Ordet hørte,
Og Vibe forestod som før
sit Degne-Embed,
Thor Hansen Kirke-Værg var
og paa samme Sted,
Er dette Pulpitur udvidet og
gjort større.

Det over Hundred Aar
der havde staaet føre,
Da af Patronerne dets Skioning
var samtykt,
Det gamle blev nedbrudt,
det nye igen opbyggt.
Endda var Commandant med
Renomee og Ære

Hr. Jørgen Kruse,
som sit Sværd forstod at bære,
Og Jørgen Christian de Urne
Amtmand var,

Kartoflerne tages op.

Smukkere og bedre Efteraarsvejr har ingen Landboer kunnet ønske sig til Efteraars-
arbejdet end det, der i de sidste Par Uger har straalet over Danmarks Agre. Kartoffeloptagnin-
gen har da ogsaa gaaet rask fra Haanden, og vor Fotograf har benyttet Lejligheden til at tage
ovenstaaende Billede af Arbejdet i Kartoffelmarken.

Der er jo efterhaanden bleven en ikke helt ringe Kartoffelavl vi har her hjemme,
hvor den lille, nærende Jordknold først i Løbet af forrige Aarhundrede har naaet almindelig
Udbredelse som Markafgrøde. Endnu Aar 1864 var det med Kartoffler dyrkede Areal i Danmark
kun ca. 30,000 ha, nu er det paa over 80,000 ha. At Landmanden i Aar vil opnaa en god Pris
paa Kartofflerne — saavel som Brødkornet, siger sig selv.

Der uden Hyklerie en snild
Mands Rygte bar.

Ved Trappen til Mændenes Pul-
pitur læses:

Enhver, som stiger op
paa dette Pulpitur,
Vend Sind og Tanker bort
fra andre Ting til Gud,
Med Troens Øjne skue
din Sjæle-Frelsere,
Søg ham din Lives-Tid
at følge ind og ud.
Ærbødigt stille Agt paa Ordets
Tjenere,

Der gaar i Herrens Navn
at vise Livets Vej;
Thi græder for din Synd
din Sjæle-Sørgere,
Tro det, o Syndere, dig Gavn
tilfører ej
Imens du Ordet har, agt nøje
dine Tanker,
At holde dem til Bøn og til
Aarvaagenhed;
Thi flager de omkring og udi
Sindet vanker,
Faar du alene Lyst til idel
Daarlighed.

En skiden Baade faar den,
Jesu Naade savner.
I al sin Kildring Lyst
og syndig Tidsfordriv,
Der Kjødets fryder vel,
men Sjælen intet gavner.
Hvo vel vil fare fast,
ved Jesu Lære bliv.
Naar du Guds sande Ord,
o Syndere, foragter,
Forlader dig igen den hulde
Sjæle-Ven,
Med Gjerrighed, Vellyst og
Stolthed eftertragter
At faa i sine Kløer, dig stedse
Djævelen.

Men de, som Jesu Ord
har elsket, Gud vil tage
Der, hvor for Uro dem skal
gives Ro og Fred
Der, hvor ej Synden mer da
Sjælene kan nage,
Der, hvor Gud glæder dem
med evig Salighed.

Paa Kirkevæggen hænger en
Tavle med Fortegnelse over Kir-

kens Præster fra Luthers Tid.
Nedenunder læses:

Med Møje Præsters Navn
her læses, har jeg søget,
der før mig været har i Nycker
Menighed.
Min Eftermand gør vel
at se det Tal forøget
For Efterkommere paa dette
Brev og Sted.

Prædikestolen er oven paa Korn-
nischen og forsynet med et af
nuværende Sognepræst, Hr. Bern-
holt, foræret Timeglas, og paa en
lille Tavle staar følgende:

Glasset rinder, Tiden minder,
stedse vi bortfare skal.
Hjælp os milde Jesu lille,
Vej fra denne Jammerdal.

Her findes 3 Faner ophængt,
paa den ene læses:

„Her under hviler Hans Kgl.
Maj. til Danmark og Norge, Vel-
bestalter Capitaine ved Fierde Na-
tional Infanterie Compagnie til
Fods, Velædle og Mandhafte Mor-
ten Mogensen, Nyker til Synder-
gaard, fød 1651, forestilt Capitaine
1709, Salig i Herren døde 1725
i sin Alders 74. Aar. Gud unde
etc.“

Paa den anden Fane læses:

„Her under hviler Hans Kgl.
Maj. til Danmark og Norge, be-
staltet Lieutenant til Hæst, Edle
Salig Christen Mortensen Nyker
til Kyndegd. tient ved Cavalleriet
her paa Landet, før gemeen, Un-
der- og Over-Officier i 36 Aar,
fød her i Sognet 1675, døde 1729
i sin Alders 54de Aar. Gud give
etc.“

Paa den tredie læses:

„Ihre Königl. Majest. zu Däne-
mark, Norwegen, Wohlbestalter

Capitain-Lieutenant über die Gar-
nison auf Hammershus alhier aut
Bornholm, der Edle und Manhafte
Ernst Cantzler ist auf Seinem
Ehren-Bette sanft und Seelig ein-
geschlafen den 8. Marty 1678 und
ruhet alhier unter“.

Nordvest for Kirken staar Klok-
ketaarnet, opført af Kampesten og
Bindingsværk.

Paa den ældste Klokke staar:

„Denne Klokke er bekostet af
Sallerup Tiendes Overløb og Sog-
nets Tillæg Ao. 1639. Patron Fri-
derich Günther. Præst Hr. Hen-
rick Wreden etc.“

Paa den nyeste og største Klokke
læses:

Paa Konge-Thronen sad Kong
Frederich den Fjerde,
Guds Evangelium Bisp Christen
Worm os lærde,
Da Landets Øvrighed var ædle
Obrist West,
Hans Ancker Landets Provst,
Hans Marker Nyker Præst,
Da fik jeg leegt min Brek,
som gav mig Smerte lenge,
Og min Cur er betalt med Kirk
og Sognets Penge.
At jeg er ung og heel,
det høres af min Klang,
Min Gud ey glemmes skal;
til Kirken er vor Gang.

I det firkantede senere opførte
Vaabenhus mod Syd findes Brud-
stykker af en korsmærket Rune-
sten fra omkring Aar 1125, der
bærer en Indskrift, udtødet saa-
ledes: „Glom lod rejse denne Sten
efter sin Søn Sven — den unge
Mand vandt fuldgod Fred — og
hans Broder. Den hellige Krist
hjælpe de tvende Brødres Sjæl.“

Begge Stenens Stykker har opr.
været indmuret i Kirkens Vest-

mur, og opdagedes 1853, da Kir-
ken slog en Revne.

I Svampetiden.

— 0 —

Kendskab og Forsigtighedsregler.

Om Efteraaret, naar Dagene bli-
ver kortere og Farvepragten i vore
Skove begynder, da kan vi ogsaa
i Skovbundens Vegetation finde
smukke og interessante Ting, nem-
lig Svampene, der allerede nu ud-
folder sig baade i Farve og af-
vekslende Skønhed.

Hos os benyttes Svampene ikke
meget i den daglige Kost; i andre
Lande — skal blot nævne f. Eks.
Sverrig, Tyskland og Frankrig —
bruges de meget som Fødemiddel,
og Kendskabet til dem er overor-
dentlig udbredt, saa selv Børn har
Forstand paa at plukke de rigtige
Sorter. Japanerne har i Aartusin-
der kendt Svampene, og det har
været Skik og Brug helt op til
vore Dage, at Kejsersfamilien med
deres Damer og Herrer tog ud
paa Svampetur i den tidlige Mor-
genstund, klædt i dertil egnede
Dragter.

Og nu da Svampesæsonen er
inde, drages alle Svampeelskere,
enkeltvis eller i Foreninger, ud i
Skovene og fylder deres medbragte
Kurve med talrige, spiselige Arter,
som det er saa nemt at kende,
naar man blot har set dem og
faaet lidt Underretning om dem.
Og man gør klogt i at benytte
Tiden og berige sin Viden, sin
Portemonnæ og sit Bord.

Svampene har vel mest deres
Betydning som Nydelsesmiddel,
selv om deres Betydning som Næ-
ringsværdi ikke er helt ringe, og
der gaar derfor Værdier tabt, naar
vi lader dem staa og raadne op i
vore Skove.

Det gælder først og fremmest
om at kende de giftige Svampe
fra de spiselige og dernæst vise
Forsigtighed ved Svampenes Ind-
samling og Tilberedning.

Den allerbedste Hovedregel er
ikke at spise Svampe, før man er
sikker paa, hvilken Art man har
for sig. Paa den anden Side er
der saa rigeligt af letkendelige og
uskadelige Arter, at man alligevel
har nok at vælge imellem.

Vi skal kun give lidt Vink og
Forsigtighedsregler.

Man skal ikke indsamle Svampe
i fugtigt Vejr, thi da gaar de let i
Forraadelse, ligesom man bør
tage unge, ikke helt udviklede Ek-
semplarer og undgaa alle fordær-
vede eller blot stærkt udviklede
Eksemplarer.

Svampene maa højst ligge en
halv Snes Timer, før de tilberedes;
Svamperetier bør aldrig opvarmes
eller gemmes til næste Dag, thi
da kan de give Anledning til Syg-
dom, man bør aldrig spise raa

Husk at bestille Vinterbrændsel i Produkten!

MIN og mine Forældres hjer­teligste Tak for udvist Op­mærksomhed ved min Kon­firmation.
Aksel Pedersen,
Fædresminde, Rutsker.

Tak for udvist Opmærksomhed ved min Konfirmation.
Ebba Olsen, Allinge.

MODTAG herved mine For­ældres og min hjerteligste Tak for udvist Opmærksom­hed ved min Konfirmation.
Eskild Mortensen.

MIN og mine Forældres hjer­teligste Tak for udvist Op­mærksomhed ved min Kon­firmation
Ellen Nielsen, Vang.

MODTAG herved min og mine Forældres hjerteligste Tak for udvist Opmærksomhed ved min Konfirmation.
Orla Sommer, Sandvig.

MINE Forældres og min hjer­teligste Tak for Opmærk­somheden ved min Konfir­mation.
Poul Anker Kofoed.

Min og mine Forældres hjer­teligste Tak for udvist Op­mærksomhed ved min Kon­firmation.
Karl Olsen, Byvangen.

TAK for Opmærksomheden ved min Konfirmation.
Arne Jacobsen.

MIN og mine Forældres hjer­teligste Tak for udvist Op­mærksomhed ved min Kon­firmation.
Alhman Jørgensen, Rutsker.

Har De ikke Lyst
til Øvelser og Etuder, kan De godt faa Musikstykker gennemgaaet hos mig og lære en Del derved.
Gda Hjortbøl, Allinge

Billigt Arbejdstøj
og Undertøj kan De faa mange Steder. Men hvor ofte bliver De ikke narret, især naar De køber hos tilfældige Omløbere uden nogen som helst Garanti.
Vi har et prægtigt Lager af **Arbejdstøj og Undertøj** i fortræffelige Kvaliteter, og vore smaa Omkostninger og billige Husleje tillader os at sælge til virkelig smaa Priser, f. Eks.: Svære Trojser, med lodden Vrang, store Nr., 1,78
Do patentstrikkede Benklæder Nr. 1, 2,22.

I Habitter, Ulstre, Hatter, Huer, Skjorter, Slips og Sokker er vi vældigt godt sorteret, og de gode Kvaliteter i Forbindelse med de virkelig smaa Priser gør, at vi har et meget stort Salg, og derfor altid kan yde Dem de allersidste Nyheder.
Manufakturhuset HASLE

Klipfisk
Fin hvid. Ny Sending, billig Pris
J. B. Larsen.

Et Parti gode **Forretningskonvolutter** sælges med Firma for kun 10 Kr. pr. Mille.
Allinge Bogtrykkeri.

Avertér i „Nordbornholm“!

Kakkelovne, sorte og emailerede.
Lageret er godt forsynet med Ovne i mange forskellige Stilarter og Størrelser, og da Fabriken stadig foretager Forsøg for at finde det mest brændselsbesparende og tillige søger at fremstille smukke, solide Ovne til billigst mulige Priser, kan jeg anbefale alle, som ønsker at købe en ny Ovn, at se mit Lager.
Kaminovne til et og flere Værelser **Petroleumsovne,** lugtfri og stærkt varmende.
Ovnforsatse i Messing og Nikkel. **Ovnskærme, Kulsplane, Kaminsplane** anbefales
P. C. Holm, ALLINGE

Hjemmelavet
Blodbudding faas varm hver Fredag Middag.
A. Lyster Telefon Hasle Nr. 74.
Kul og Koks i prima Kvalitet.
O. C. TRANBERG, HASLE.
Fest- & Brudegaver i Guld- og Sølvvarer findes i stort Udvalg.
Conrad Hansen, Tlf. Allinge 140.

Reklame tilbud!
For at give en særlig Lejlighed til at prøve vor **ekstra fine Kaffe,** faas hver Kunde, som i Ugen fra 15.-21. Oktbr. køber mindst ¼ kg. af vor bekendte, friskmalede Java-Kaffe til Kr. 1,38 pr. ¼-kg en Kaffedaase **gratis.** — Ligeledes faas hver Kunde ved Køb af 100 gr. fineste Engelsk Te til 1,25 pr. 100 gr., en Tedaase **gratis.**
Gør et Forsøg i den kommende Uge, og De vil blive en stadig Kunde.
Kaffemagasinet „PRIMA“, Allinge.
NB. Eneste Specialforretning, hvor Kaffen males ved Salget. 48 Øre Rabat pr. kg.

Alle vil gerne vinde.
Netop i disse Dage er det heldige Tidspunkt inde til at begynde Spillet i **Landbrugslotteriet.** Netop nu kan Lodsedlerne til 1. Klasse faas til Fornyelsespris.
Hele Kr. 1,30, - halve 80 Øre.

Landbrugslotteriet er Lotteriet med de store Gevinster og smaa Indskud.
I Løbet af et halvt Aar er største Gevinst i
1. Kl. 12000 Kr., 2. Kl. 15000 Kr.
3. — 15000 Kr., 4. — 20000 Kr.
5. — 25000 Kr., 6. — 80000 Kr.
Opsæt ikke at sikre Dem en Lodseddell hos
Autoriseret Kollektor
Johs. Larsen, Barber og Frisør.
Tlf. Allinge 53.

Æbler
Nye tørrede Æbler til nedsat Pris
Extragode Madæbler
30 Øre Halvkilo.
Fine Spiseæbler til forsk. Priser.
J. B. Larsen

Køb altid Deres **BRILLER** i
Emil Wesths
Ur- & Guldsmedeforretning
Tlf. Hasle 116
Nøjagtig Udmaalning med Stigmatometer. Brillere efter Lægerecepter ekspederes. Billige Priser.

Kofoed & Mortensen Byggeforsretning
Tlf. All. 77
Ligkister og Ligtøj. Stort Lager.

Amaterfotografer.
Et værdifuldt Minde kan tit et af Deres egne Billedeer blive. Et godt Resultat beror paa godt Materiale og sagkyndig Behandling. — Køb derfor Deres Forbrug af Foto-Artikler hos
Fotograf Kjeller, Allinge ved Havnen. Telefon 4.
Bygnings-Artikler. Brædder, Tagpap, Søm, Hængsler og Skruer anbefales. Det bedste Opbevaringssted for **Cement** i flere Miles Omkreds; — derfor altid findelt, reel Vare. Forhør om Prisen. Jeg bringer gerne Cementen **H. GRAM, Gudhjem.**

Harald Jørgensen, Tlf. 13. Gudhjem. Tlf. 13.
Kolonial, Vin, Tobak, Cigarer, Konserves. Udsalg fra Slagteriet. Altid friskt fra Køleskab.
Gode, nøjagtiggaaende
Ure
Gaver i Sølv, Plet, Smykker, Brillere og Pincenez. Gravering udføres.
Rich. Nielsen.

I senkram og Emaillevarer. Bageovne og Kaffestel og Syltekrukker
Nyt hjemkommet til meget billige Priser.
AXEL MOGENSEN, TEIN.
Nye Klædesko hjemkommet til meget billige Priser.

Det bedste Vinterbrændsel sælges!
Store renharpede Derbyshire Ovnkul
Store renharpede Schlesiske Ovnkul
Hele Skandia Briketter a 60 kg pr. hl
London Beckton Gaskoks a c. 50 kg pr. hl
Knauste engelske Gaskoks a c. 40 kg pr. hl
Gode engelske Smaakul sælges a 150 Øre pr. hl
Ved Køb af 12 Hektoliter pr. koatant sælges billigst og frit tilkøbt i Byerne.
Nordlandets Handelshus.

Vi køber det bedste Korn og betaler høje Priser for sunde, sejlfri Varer.
Korn modtages som Betaling for alle Slags Varer, som købes hos os — ligefra Kul, Brædder, Foderstoffer, Kolonialvarer til Knap-penaale, og Afregningen vil altid blive tilfredsstillende for Køberne.
Nordlandets Handelshus. Vi beialer stadig den store Overpris for frisklagte, rene **Æg** og beder om Levering hver Uge.
Nordlandets Handelshus.

Boghandelen i Sandvig
har altid paa Lager et stort Udvalg i Bøger og Blade. — Musik-Instrumenter med alt Tilbehør. — **Grammofonplader,** som ikke kan brække. — Alt til billige Priser.
Et godt, velassorteret Lager i **Manufaktur.**
Manchetskjorter, Flipper, Slips, Seler, Sokker og Strømper samt alt i Undertøj for Herrer, Damer og Børn. — Kurante Metervarer til billige Priser.
Johan Sørensen.

Marmelade Hindbær, Orange, Æble. Ima Blandet Frugtmarmelade sælges i løs Vægt til billigste Pris
J. B. Larsen,
E. Jul. Hansens Enke
Sortepølse og Leverpølse faas Fredag den 12.
Store, kraftige
Kakkelovnskul er daglig forventende med Sejler. Indgiv venligst Deres Bestilling. Jeg kører gerne Kullene.
H. GRAM, Gudhjem.

Netop nu
kan Lodsedlerne til 1. Klasse faas til Fornyelsespris.
Hele Kr. 1,30. Halve 80 Øre.
Landbrugs-Lotteriet er Lotteriet med de store Gevinster — smaa Indskud.
I Løbet af et halvt Aar er største Gevinst i
1. Kl. 12000 Kr. 2. Kl. 15000 Kr.
3. — 15000 — 4. — 20000 —
5. — 25000 — 6. — 80000 —
Opsæt ikke at sikre Dem en Lodseddell hos **A. Lyster, Hasle,** Autoriseret Kollektor. Lotteriets Plan udelveres gratis.

Have anlæg, Nyanlæg samt Omforandring af Haver udføres. Sunde og kraftige Træer og Buske leveres. Billige Priser.
Sartner Jensen, Tlf. Allinge 41.
Kirkevin, Portvin og Gammelvin 2 Kr. pr. Fl.
O. C. TRANBERG, HASLE.

Kolonial-Varer
For at bedømme en Vares Købsværdi maa Kvalitet og Pris sidestilles — og ikke kun alene søge de billigste Priser.
Hos mig faar De Kvalitetsvarer til den rigtige Pris, da jeg har over 25 Aars Erfaringer i Indkøb.
H. GRAM, Gudhjem.

